

## Вистински случки од Македонија:

### 1. Манекенка навредена за јавна објава на приватна фотографија



Понекогаш и добронамерните постапки можат да бидат навредливи за луѓето. Сигурно некогаш ти се случило да сакаш некому да му направиш услуга, да му дадеш совет или да го изненадиш со некоја, според тебе, добра вест, а тоа да биде сосема поинаку оживеано. Вакви работи се случуваат и на Интернет. Еве еден вистински случај од Македонија кој зборува за тоа.

Една млада девојка, во тинејџерски години, по потекло и со место на живеење во една од периферните средини во Македонија, професионално се занимавала со манекенство. Како што често бива со јавните личности, за нејзините обожаватели била креирана страница на сервисот за социјално вмрежување – Фејсбук (Facebook). Креаторите на оваа страница биле јавно видливи, а посетителите на страницата имале можност да уживаат во фотографиите од нејзините снимања. Сè било во ред додека на страницата не била поставена приватна фотографија на оваа млада девојка, која едноставно не било соодветно да биде јавно видлива, посебно на таква локација. Бидејќи не знаела како да постапи, таа стапила во контакт со [Дирекцијата за заштита на личните податоци](#) од каде ја презеле понатаму постапката. Дирекцијата и се обратила директно на креаторката на групата и ѝ објасниле дека за јавно прикажување на туѓи фотографии треба да добие согласност од личноста која е на нив. Доколку таа нема ваква согласност и не може да ја добие, ќе мора да ја отстрани спорната фотографија. Креаторката на групата, веројатно исплашена од ова обраќање, за кратко време ја избришала целата група.

## 2. Преземен идентитет на млада новинарка



Во денешно време, сите користиме разни начини за комуникација со пријателите, колегите, роднините. Сето тоа е во согласност со времето во кое живееме и можностите кои новите технологии ни ги нудат. Почнувајќи од СМС пораките кои ги разменуваме преку мобилен телефон, е-маил пораките кои ги праќаме и примаме преку интернет, па се до програмите за муабетење и сервисите за социјално вмрежување, имаме многу можности да се поврзуваме, комуницираме и останеме во контакт со луѓето кои ги познаваме од реалниот живот. Кога се користат овие благодати на интернетот за приватни цели е едно, но сосема друго е кога тие се користат и во професионалната комуникација. Следнава приказна се однесува на една млада новинарка од Македонија чиј профил на Фејсбук (Facebook) бил пробиен и злоупотребен, како и нејзината е-маил адреса, што пак имало последици врз нејзината работа.

Младата девојка, која работи во една македонска телевизија имала свој Фејсбук (Facebook) профил преку кој била поврзана со некои луѓе со кои и професионално сработувала, и секако е-маил адреса преку која директно стапувала во контакт со видни луѓе од нашата земја. Еден ден забележала дека нејзиниот профил е пробиен. Од нејзиниот профил биле испраќани пораки во нејзино име, а истото се случувало и со нејзината е-маил адреса. Таа никако не можела да се пријави на својот профил за да го врати во првобитната состојба, ниту со помош на тајното прашање кое се среќава на многу сервиси и служи да го идентификува корисникот во случај тој да ги заборава податоците за пријавување, ниту пак со алтернативната (дополнителна) е-маил адреса која при регистрацијата се остава за истата цел.

Нејзината реакција во врска со нејзиниот променет профил била ваква: таа го пријавила случајот до Дирекцијата за заштита на личните податоци, но во меѓувреме веднаш отворила нов профил со нова фотографија и истото име и презиме. Ова предизвикало мала забуна, бидејќи кога требало да се отстрани профилот, не било јасно кој е пробиениот, а кој новиот профил кој треба да остане активен. Ова сепак се решило во текот на еден ден, но важно е да знаеш дека доколку доживееш нешто вакво, треба јасно да ставиш до знаење дека новиот профил е нов, за да не дојде до забуна од страна на сервисот во моментот кога ќе се преземе постапката за бришење, што во други случаи може да предизвика одолговлекување. Ако си доживеал слична непријатна ситуација, или нешто вакво ти се случи во иднина, пријави го случајот до дирекцијата со испраќање на е-маил до [info@dzlp.mk](mailto:info@dzlp.mk). Оваа адреса на е-пошта е заштитена од спам-ботови, потребно е да го вклучите JavaScript-от за да ја погледнете Нивниот веб-сајт, каде покрај податоците за контакт, ќе најдеш и многу корисни упатства и мерки за зачувување на приватноста е [dzlp.mk](http://dzlp.mk). Доколку пак сè уште си во основно училиште, не треба да отвораш профил на ваквите мрежи, посебно не без согласност од твоите родители.

Што се однесува до е-маил сервисот, мора да предупредиме дека Хотмејл и МСН повеќе нема да постапуваат по барања од ваков тип, така што треба да бидеш особено внимателен со твоите податоци за пристап до нив, каде ги оставаш, кому ги кажуваш и како ги креираш. Запомни, лозинките треба да се цврсти, значи да

се состојат од комбинации од букви и бројки, да не содржат поими кои секој може лесно да ги погоди, како и да не се кажуваат на никој и повремено да се менуваат.

### 3. Уништен имиџ од видео на Јутјуб (You Tube)



Понекогаш не мора сам да си предизвикаш непријатна ситуација. Луѓето прават злобни работи и без да имаат нешто да ти замерат или без да ги испровоцираш со некое несоодветно онлајн однесување. Следнава вистинска случка го потврдува токму тоа. Се работи за девојче во тинејџерски години кое доживеало мошне непријатна случка преку сервисот за објавување и за гледање на онлајн видеа.

Девојчето не било регистриран корисник на сервисот, значи немало направено свој профил на Јутјуб (You Tube). Но, еден ден забележало дека на истиот е достапно видео кое претставува колаж од нејзини фотографии. Со фотографиите немало ништо лошо, ниту пак со видеото како целина. Проблемот настанал во моментот кога недолични коментари почнале да се појавуваат под видеото. Бидејќи девојчето било од албанска националност, и коментарите биле пишувани на албански јазик. Кога таа го пријавила видеото до [Дирекцијата за заштита на личните податоци](#), тие веднаш го пријавиле видеото како несоодветно директно до сервисот, а потоа тоа го направило и девојчето лично. Потребно било корисникот врз кој била направена повреда на приватноста, сам до го пријави конкретното видео. Но, и после овие обиди, видеото не било отстрането од сервисот. Тоа било така бидејќи немало ништо проблематично во неговата содржина, а коментарите не биле на англиски јазик, како сите веднаш би ги разбрале. Во меѓувреме, девојчето почнало да добива закани преку е-маил од истата личност која го поставила видеото на Јутјуб (You Tube). Тој и барал пари во замена на што ветил дека видеото ќе биде отстрането од сервисот. За среќа, Дирекцијата го расчистила случајот со Јутјуб (You Tube) и после 1 месец откако се започнало, видеото повеќе не било достапно на сервисот. За заканите на девојчето му била укажана можноста за покренување на кривична постапка, што би значело и можност за добивање паричен надомест за психичкиот товар кој го имало за целото тоа време. Во случајов, девојчето не било невнимателно со своите податоци, но случкава треба да те потсети дека секој што има пристап до твоите информации и фотографии може да ги искористи за друга цел. За несреќа, во овој случај сосема нормални фотографии се употребени за многу лоша цел.

Ако си доживеал слична непријатна ситуација, или нешто вакво ти се случи во иднина, пријави го случајот до Дирекцијата со испраќање на е-маил до [info@dzlp.mk](mailto:info@dzlp.mk). Оваа адреса на е-пошта е заштитена од спам-ботови, потребно е да го вклучите JavaScript-от за да ја погледнете Нивниот веб-сајт, каде покрај податоците за контакт, ќе најдеш и многу корисни упатства и мерки за зачувување на приватноста е [dzlp.mk](http://dzlp.mk).

## 4. Украден идентитет на интернет



Интернетот сам по себе ни овозможува многу работи и пред да ја прочиташ приказната треба добро да го знаеш тоа и да не дозволуваш некој да ти кажува дека е поинаку. Сепак, тоа не значи дека е сосема безбедно место каде ништо не може да ни се случи. Како што ги избегнуваш опасностите на улица и внимаваш на себеси, исто така треба да внимаваш и додека си онлајн. Непријатни ситуации и лоши луѓе има секаде, па и во виртуелниот свет. Еве една вистинска случка која ја раскажува едно дете од Македонија.

Некој си отворил профил на веб-сајт за дружење и забава, какви што се Фејсбук (Facebook), Хајфајв (Hi5), Мајспејс (My Space), пријатели и др. Ги пополнил празните полиња за претставување на личноста со секакви податоци. Освен името и презимето, оставил податоци за полот, возраста, бојата на очите, висината, тежината и местото на живеење, а прикачил и неколку фотографии. Јасно е дека овие податоци многу ја откриваат личноста и во некој случај можат да предизвикаат проблем, посебно бидејќи е оставена информација за местото на живеење. Но, приказната не завршува тука. Тоа е всушност почетокот. Проблемот е во тоа што детето на кое се однесувале сите овие податоци не го креирало профилот. Тоа го направил некој друг. Тоа ниту се согласило, ниту знаело дека е креиран профил за него. Нормално, детето реагирало веднаш штом разбрало дека вакво нешто за него постои на интернет и се обратило до одговорните на веб-сајтот. Но, оттаму не ја добило очекуваната реакција. Бидејќи неговите лични податоци биле злоупотребени, решило да го пријави случајот во [Дирекцијата за заштита на личните податоци](#), од каде успеале уште веднаш да издејствуваат бришење.

Секако, ова не е целосно решение, бидејќи додека профилот бил активен, некој можеби ги пресретнал овие податоци, што значи дека може и да ги злоупотреби во иднина. Затоа, треба да внимаваме колку кажуваме за себе и во реалниот живот, бидејќи штом тоа стане достапно онлајн, дури и кога не е таму засекогаш, може да остави траги многу долг период.

Ако си доживеал слична непријатна ситуација, или нешто вакво ти се случи во иднина, пријави го случајот до дирекцијата со испраќање на е-маил до [info@dzlp.mk](mailto:info@dzlp.mk). Оваа адреса на е-пошта е заштитена од спам-ботови, потребно е да го вклучите JavaScript-от за да ја погледнете Нивниот веб-сајт, каде покрај податоците за контакт, ќе најдеш и многу корисни упатства и мерки за зачувување на приватноста е [dzlp.mk](http://dzlp.mk).